

Het tiende Human development-rapport

Auteur(s):

Emmerij, L.J.

*Werkzaam bij de Inter American Development Bank, Washington.***Verschenen in:**

ESB, 84e jaargang, nr. 4214, pagina 547, 30 juli 1999

Rubriek:

Prikkel

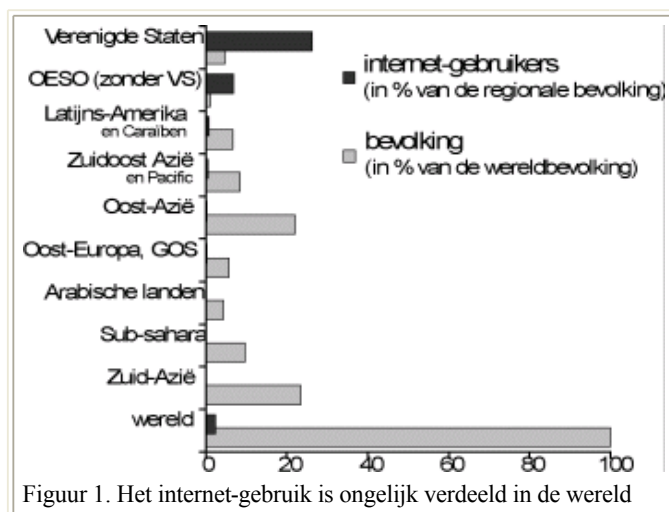
Trefwoord(en):

Sinds McNamara in 1978 het eerste *World development report* lanceerde hebben vele internationale organisaties dit voorbeeld gevolgd. Een van de meest bekende rapporten is het *Human development report*, dat sinds 1990 door het United Nations Development Programme wordt uitgegeven.

Er zijn twee redenen waarom deze serie vermaard is geworden. De eerste is een sublieme marketing-strategie en de tweede (en belangrijker) is de manier waarop deze rapporten zijn geschreven en gedocumenteerd. Ze staan vol kleurrijke en tot de verbeelding sprekende anecdotes die heerlijk citeerbaar zijn, zoals de bewering dat de drie rijkste mannen (natuurlijk!) ter wereld een even groot vermogen hebben als de 600 miljoen mensen die in de allerarmste landen leven. Vanaf het begin zijn ze ook gekenmerkt door een aantal opvallende aspecten. Zo bevatten ze een 'human development'-index die landen rangschikt. Sinds een aantal jaren staat Canada bovenaan, de Verenigde Staten is nummer drie, Nederland nummer acht en Sierra Leone is de rode lantaarn drager op een eenzame 174e plaats. De index wordt doorlopend geraffineerd en bijgesteld. Landen maken soms vreemde buitelingen op de ladder, niet omdat ze het beter of slechter doen, maar door technische 'verbeteringen' in de index zelf. Landen die het werkelijk slechter doen hebben dus een excuus... Naast de human development-index zijn er de afgelopen jaren vele, meer specifieke, indices bijgekomen. Zo hebben we nu een gender-index, een armoede-index voor industrielanden, een armoede-index voor ontwikkelingslanden, enzovoort.

De human development-rapporten zijn gedurende de jaren negentig een gezonde en noodzakelijke tegenhanger geweest van het triomfantelijk trompetgeschal van de huidige financieel-economische orthodoxie. Zij concentreren zich op problemen van vlees en bloed, zoals werkgelegenheid, inkomens, inkomensverschillen, armoede en dus niet alleen op inflatie, wisselkoersen, renteniveaus en begrotingstekorten.

Elk rapport heeft een thema en dit jaar is dat (verrassing!) globalisering of in goed Nederlands: mondialisering. Welke frappante gegevens komen er nu uit dit tiende *Human development report* naar voren? Wat mij het meest getroffen is dat vele landen en mensen alleen maar met de negatieve aspecten van mondialisering worden opgezaagd. Zo hebben tachtig(!) landen nog steeds een inkomen per hoofd dat lager ligt dan tien of meer jaar geleden. Niet alleen worden inkomensverschillen binnen alle landen - rijk en arm - groter, maar tussen landen begint dat groteske vormen aan te nemen. In 1960 was de verhouding al 30:1, in 1990 was dit opgelopen tot 60:1 en in nu is dat 75:1 (twintig procent van de bevolking in de rijkste landen in verhouding tot twintig procent in armste landen.) Deze ongelooflijke ongelijkheden dreigen nog groter te worden, onder meer door ongelijke toegang tot bijvoorbeeld internet (zie [figuur 1](#)).

Mondialisering is dus goed, maar met het huidige beleid niet voor iedereen. Voor de meeste landen is het pompen en verzuipen. Daaraan wordt te weinig aandacht besteed in de rijke landen waar het triomfalisme zegeviert hoewel ook daar, volgens het rapport, lang niet alles koek en ei is. Zo leeft 16,5 procent van de Amerikanen in armoede en 12 procent van de Fransen. Nederland komt goed uit de bus met 'slechts' 8,3 procent - hetgeen nog altijd zo'n 1,3 miljoen mensen betekent!

Het *Human development report 1999* toont aan dat de economische achteruitgang in zoveel landen de ergste is sinds de jaren dertig en is uitgemond in sociale en menselijke ravages zonder weerga. Dit klinkt melodramatisch en ongelooflijk in de ogen en oren van allen die slechts oog hebben voor de beurs en al het geschal daaromheen. Maar de constatering is helaas juist. Het rapport concludeert dan ook terecht, dat de grootste uitdaging voor de 21e eeuw is het opzetten van een democratische architectuur die leidt tot een mondiaal goed bestuur ('global good governance').

Een human development index die de VS op de derde plaats zet illustreert dat het gewicht van het inkomen per hoofd misschien te groot is in de samenstelling ervan. Met een variatie op Groucho Marx zou je kunnen zeggen "ik weiger een index die mij zo hoog plaatst". Toch zal ik aan het eind van deze eeuw een dronk uitbrengen op de komende tien *Human development*-rapporten. Maar ik hou mijn hart vast, als ik in het voorwoord van de kersverse nieuwe baas van het Development Programme (Mark Malloch Brown) lees: "De mondiale bestuursstructuur moet markten vrij maar eerlijk houden". Tja, ga daar maar eens aan staan.